Št. 68. V Trstu, v saboto 23. avgusta 1884. Tečaj IX

EDINOST

Glasilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako **sredo** in **saboto** o poludne. Cena za vse leto je **6** gld., za polu leta **3** gld., za četrt leta **1** gld. **50** kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu in v trafikah v **Trstu** po **5** kr., v **Gorici** in v **Ajdovščini** po **6** kr. — *Naročnine*, reklamacije in inserate prejema **Opravništvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.**

Vsi *dopisi* se pošiljajo **Uredništvu »via Torrente«** »Nuova Tipografia;« vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav ceno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr

Vzajemnost avstrijskih Slovanov.

Ako se včasih ozremo tudi na večo politiko, ima to skoraj vedno svoj uzrok v tem, da imajo dogodki, katere presojamo v takih člankih, svoj odsev na gibanje Slovanov sploh, ali pa še posebno na gibanje avstrijskih Slovanov. 12. t. m. je bilo 5 let, od kar je nastopilo Taaffejevo ministerstvo in ta dogodek so poudarjali manj ali več vsi slovanski in v slovanskem duhu pisani listi. Ta dogodek je pa res važen za nas avstrijske Slovane, ker z njim se je začela nova doba za Avstrijo in prenehal je uprav kruti pritisk ustavovercev na Slovane. Ne moremo trditi, posebno mi Slovenci ne, in mej temi najmanj mi Primorci, da smo z novo dobo kaj posebnega pridobili, da smo uže dosegli vsaj prav elementarno pravico, da se namreč naš jezik uže popolnoma spoštuje v šoli in v uradu; ali vendar to moramo priznati, da sedaj vsaj smemo dihati, terjati, pritoževati se in da se nam je z nova obrodila dobra nada, da se je pod sedanjo vlado vsaj nekoliko vgladila pot, po katerej morejo naši slovenski poslanci ščasoma doseči kaj za ubogi slovenski rod. Negacija v tem obziru ne more biti stvar računajočega politika. Sedanje ministerstvo in večina državnega zbora, na katero se upira prvo, imelo je 5 let trdega boja z mogočno ponemčevalno stranko, katera je razpolagala in še razpolaga o velikih materijalnih sredstvih, ki so v politiki na vsak način odvažen činitelj. Po petletnem boju pa je ta stranka, ki je skoraj 20 let po Avstriji zatirala narode in vsako svobodo, vendar tako propala, da se more denes smatrati kakor da se bliža smrti, katerej več ne uide. — Tolikega poraza največega sovražnika po 5 letnem boju moramo biti pač veseli, akoprem smo se svojim narodnim ciljem v tem času prav malo približali, osobito mi primorski Slovenci.

Ali kar je važnejše, kar mi s posebnim veseljem pozdravljamo, to je, da se je v tej dobi mnogo bolj utrdila vzajemnost avstrijskih Slovanov, posebno pa ona mej Poljaki in Čehi. Od nekdaj smo obžalovali, da Poljaki hodijo svojo pot, Čehi pa svojo, in baš to krivo postopanje glavnih vej avstrijskih Slovanov je najbolj gladilo nepravična pota ustavovercev.

Postopanje Poljakov je bilo pravo prokletstvo za vse druge Slovane v Avstriji. — Ali kakor smo mi Slovenci, katerim ni bila mogoča pasivna politika, z veseljem pozdravljali zopetni vstop Čehov v državni zbor, prav tako moramo veseli biti vedno rastočega bratskega prijateljstva mej Čehi in Poljaki; to prijateljstvo nam daje tudi najboljše jamstvo gledé na konečno popolno zmago narodne enakopravnosti v Avstriji. Da pa prijateljstvo mej Čehi in Poljaki vsak dan raste, to nam je dokaz zadnji izlet Čehov v Krakovo.

Blizo 2000 Čehov se je udeležilo tega izleta s posebnimi vlaki, mej izletovci je bilo več sto Sokolašev iz raznih krajev Českega, največ pa Sokolov iz Kolina z izvrstno lastno godbo. Te česke izletovce je na vseh postajah presrčno pozdravljal Poljski narod, a v Krakovem so Čehi dočakali takih ovacij, kakoršnih niti niso pričakovali. Ali 18. t. m., stoprav na rojstveni dan našega cesarja so v Krakovem skupaj zbrani Čehi in Poljaki porabili še posebno to priliko v velikansko demonstracijo; napravili so ovacijo cesarju in mu v Beč telegrafovali izraze svoje udanosti in zvestobe. To vse je naše Velikonemce strašno trlo, tako sicer, da so v svojih organih à la «Neue freie Presse», «Deutsche Zeitung» in drugih hoteli važnost shoda v Krakovem ali popolnoma ignorirati, ali pa tako slikati, kakor bi bilo vse to le malenkostni manever.

Toda ta politika struca ne dela svoje dolžnosti; Velikonemci se stem le smešijo, ker vsak misleči človek predobro vé, da te ljudi nobena stvar bolj ne peče, nego prijateljstvo in solidarno postopanje Čehov in Poljakov.

Kakor rečeno, mi avstrijski Slovani se moramo jako veseliti teh dogodkov; oni so nam neko jamstvo za bodoče razvijanje politike enakopravnosti v Avstriji in dobrega izida prihodnjih volitev za državni zbor, od katerih bode močno odvisna dobra ali slaba prihodnjest avstrijskih Slovanov.

Čehi in Poljaki, to se vidi, vendar so se dosti naučili v dobi ustavovercev, oni so se manj in več odpovedali politiki negacije in nečemurnosti ter so z močno roko posegli v aktivno delovanje za državno idejo; s tem so postali tako odločivni, da bi se zdaj nikoli, tudi v najslabšem slučaju, več ne mogla ponavljati politika Schmerlingov, Giskrov in Herbstov. Res je, da mi Avstrije južni Slovani od te zveze do denes še nemamo vsega tega, kar bi radi imeli; toda mi vidimo, da se tudi Čehi, ki so vendar najnaprednejši Slovani v Avstriji, jako zatajujejo; in da tega ne delajo brez dobrega namena za-se in za avstrijske Slovane sploh.

Mi vidimo in mnogi od nas se čudimo, ko vidimo, da se Čehi celo Madjarom približujejo. Ali tudi v tem nam ni drugod iskati pravega uzroka, nego v tem, da so Čehi nastopili pot strogo realnih in praktičnih politikov; oni namreč zdaj, ko so bliže kormila, predobro vidijo, da Madjari imajo na najviše kroge skoraj največ upliva, v spominu jim je predobro, da so Hohenwarta vrgli le Madjari; na drugo stran pa zopet dobro vedó, da so Madjari le zato podpirali ustavoverce, ker so jih ti vedno strašili z ruskim medvedom in s panslavizmom, da pa v ostalem oni nemške centralisté prav tako sovražijo, kakor mi Slovani. Kakor hitro pa neha uzrok straha pred panslavizmom, se Madjari rajše vežejo s Poljaki in Čehi in drugimi Slovani, nego pa z nemškimi hegemoni.

Čehom je predobro znano, da so v začetku ustavne dobe Madjari se Slovani vred naskočili nemški centralizem Avstrije in da so nemški centralisti le potem dovolili v nagodbo od leta 1867, ko so videli, da jim ni več mogoče držati v rokah toliko vajeti. — Čehi so torej prepričani, da je treba nastopiti glede Madjarov uprav tisto pot, katero so bili primorani nastopiti ustavoverci; priznati jim njih posebno stališče in ne mešati se v njihove zadeve.

Da posebno nam južnim Slovanom ne gre prav k srcu ta politika, to je čisto razumno; a politika žalibog dupušča srčnim čutom jako malo upliva; ona je stvar čisto treznega računa, hladnega pravdarka.

Zato je težko Čehom, ki so v po-

PODLISTEK.

Sedmi orijentalski kongres in avstrijski Slovani

Spisal dr. **Karol Glaser.**

Na slovenski jezik preložil Gr. Raván.

(Dalje.)

Hanxleden je spisal malaborsko-sanskritsko-portugiški slovar. Razven Nemca Benjamin Schultze-ja je tu omeniti Francoza Maturin-a Veyssiere La Croze-a, rojenega v Nantes-u 1661. leta. Ker je bil menih, proganjali so ga zavoljo svobodnih nazorov, zbeži v Nemce in se poprotestanti; umrl je 1739. l. v Berolinu. V svojem delu: «Histoire du Christianisme des Indes. 1724», pag. 439 pravi to le: «J' ai remarqué plusieurs autres choses comunes aux Indiens et aux anciens Persans; entre autre un grand nombre de mots et de noms semblables dans l' une et dans l'autre langue» = Opazujem mnogo druzih reči, ki so obče Indom in Perzom; mej temi množica besedi in sličnih imen v obeh jezikih.

Mej Nemci je poznal Siegfried Bayer 1694—1738, istovetnost (istovnost) indijskih, perzijskih in grških številnikov; misijonar Theodor Walter je pisal leta 1733. Doctrina temporum Indica ex libris Indicis = Kako uče določbo časa indijske knjige; Euler: De Indorum anno solari astronomico = O astronomnem solčnem letu Indov.

Obrnimo se zopet do Francozov in vidimo, da je leta 1767. otec Coeurdoux v Pondicheryji Abbé-ju Barthélemy-ju poslal za francosko akademijo razpravo, v kateraj prvič razmero sanskritskega jezika do grščine točneje razmišljuje, kder je povedan pravi temelj izvornega sorodstva jezikov, onih ljudstev, govorečih rečene jezike. Razpravo so čitali 1768. l. v akademiji ter jo stoprav štirideset let pozneje tiskali, ob času, ko so Angleži in Nemci rezultate v znanstvo bili uže uvedli. Benfey misli «Geschichte der Sprachwissenschaft pg. 341», da akoprem so marljivo gojili jezikovne študije, vendar niso bili sposobni uvaževati pomenljivih (imenitnih) rezultatov. — Tega jaz ne verujem, iz rečenega razloga bi bilo Walterju in Bayerju še manj možno svoja dela 30 let prej objaviti. Zelo pomenljiva pak je ta-le Benfeyeva izjava, «Geschicte etc. pg. 399 do 400»: Pogledajmo s kako naudušenostjo so prvi Nemci, stopivši v dotiko z Indijanci, gojili in obdelovali njih jezik, Hanxleden je pisal slovnico in sanskritski slovar, Schultze in Bayer sta primerjala številke z evropskimi; Walter in Euler sta raziskovala, kako Indijani čas računijo; Ziegenbalg v drugem desetletji 18 veka, poroča natanko o indiškej veri in mythologiji, tako, da se človeku zdi, da so nekako hoteli kakor prvi najditelji nepoznanega otoka, sè zastavami in zastavicami osvojiti si v svojo *nemško last*, kakor bi nam bili hoteli nekako posebno pravico priboriti na tem znanstvenem polji, pravico raziskovanja staroindijskega jezika in naobraženja, kakor tudi neposredne posledice rečenega raziskovanja: Jezikoznanstvo, prvotni stan Indogrmanov, posebno njih vere in mythologije.

Primerjaje zgodovinske razmere in to izjavo, dozdeva se mi — da govorim, kar pravi Benfey — da so nemški znanstveniki bolje znali nego li nenemški, vsaj v minolosti, kolike moralične koristi je pijonirsko delo moža svojemu narodu. Kajti, ako bi bil francoski pater leto za letom odločno zahteval, da se prečitano delo tudi objavi, da se prisodi francoskemu imenu prvenstvo uvedbe rezultatov v znanstvo, gotovo bi se dali omečiti francoski akademiki, vzlasti, ker ne kažejo radi hrbta slavi.

Nekaj je odvisno od sovremenikov, ker nekoliko razumnosti je vendar treba. Daljši razvoj sanskritskih študij zelo so pospeševale angleške kupčijske zveze. Angleška vzhodnje indijska trgovska zadruga, ustanovljena za Elizabete, vojskovaje se z domačo silo, z holandskimi in francoskimi tekmeci za časa namestnika Clives-a 1758-1767, in Hastings-a 1772-1785, podvrgla si je z velikim trudom najlepše dele Indije, zagotovila si last z upravo, uvajajoč domače šege in zakone. Brahmanom veli Hastings sestaviti iz sanskritskih spisov indijsko pravo, katero so najprej preložili v perzijski, potem ga prevede v angleščino Nathaniel Brassey Halhed.

V svojej 1778. l. izdanej bengališkej slovnici govori o sličnosti staroindijskega, grškega in latinskega jezika »I have been astonished to find this similitude of Sanskrit words with those of Persian and Arabic and even of Latin and Greek.«

Mej svojimi deželani je velik poznavatelj staroindijskega jezika Ch. Wilkins, prelagatelj epizod Mânabhârate in vsega Hitopadeše, potem Williams Jones, prelagatelj Sakuntale in zakonika o moži, posebno strog jezikoznanec pak je Henry Thomas Colebroocke 1765—1837.

Sovremenik prvega mej navedenimi tremi Angleži je bil Avstrijanec Ivan Fil. Vezdin, domá z «Hofa» ob Litavi.*)

Pozneje stopi v jezuvitski red, ter se je imenoval Paulinus a Sancto Bartholomeo. Kot misijonar je deloval ob malabarskem primorji, 1776—1789. l. vrne se v Rim, kder umrje 1805. l. Ko je Wilkins v Britaniji deloval, bil je tedaj Vezdin sam na celini, ki se je ukvarjal sè sanskritskim jezikom, ter izdal dve slovnici, prvo 1790. l., drugo 1804. l. obe v Rimu. Benfey pravi, da se mu zasluga ne more odreči, ker on je prvi v jednem evropskem jeziku spisal sanskritsko slovnico.

Dasi jej je naslov zeló dolg, menim, da ga smem sem deti, ker se v njem vidi nazor spisateljev o jezikU in njega pomenu; slove pa: «Sidharubam seu Gramatica Samscrdarnica, cui accedit dissertatio historico-critica in linguam Samscrdanicam vulgo Samsrcit dictam, in qua hujus linguae exsistenzia, origo, prae-

*) Jaz ga smatram za Hrvata, ker so bili v tem delu niže Avstrijskem zeló gosto naseljeni (Kroatendörfl pri Beči). V Wurzbachovem bijograf. slovarji ni nič o njem. Benfey ga v svojej «Geschichte d. Sprachwissenschaft» ne smatra Nemcem. (Pisat. opomnja).

litiki uže mnogo skušali in imajo jako dobre voditelje, kaj očitati, da prav ne ravnajo.

Mi Slovani sploh ne moremo pri denašnjej težkej situvaciji sumničiti na nobeno stran politike Čehov, ki so zdaj po nekakem voditelji vse federalistične politike v Avstriji; mi se moramo tem več zanašati, da drugače postopanje za zdaj še ni dano, ni mogoče; ali odločno moramo odobravati vzajemno postopanje Čehov in Poljakov; ono mora dati tudi nam tolažbo, da avstrijski Slovani na potu sedanje politike polagoma sicer, ali toliko sigurnejše dospe do boljše bodočnosti.

Ako pa Čehi in Poljaki z našo pomočjo dosežejo, kar jim gre, ako sploh ima njihova politika trajno uspešna biti, ne morejo oni o svojem času nas južnih Slovanov Avstrije na cedilu pustiti; ampak potezati se bodo morali za nas, kakor za-se, ker različna pota različnih slovanskih rodov bi morala ščasoma osodopolna postati vsem narodom, in tudi Čehom.

Vzajemnost mej vsemi avstrijskimi Slovani je prvi pogoj uspeha, brez te ne morejo Slovani doseči ne malo, ne dosti; ker pa se mej najštevilnejšima in najuplivnejšima rodoma avstrijskih Slovanov vedno bolj razvija bratovska zveza, zato imamo upanje v bodočnost in pozdravljamo s posebnim veseljem najnovejše postopanje Čehov in Poljakov sè željo, da bi se te razmere ohranile in vedno lepše razvijale.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar se je 19. t. m. zjutraj napotil v Steyr, da obišče tamošnjo razstavo, ob devetih dopoludne je prišel v Kremsmünster, kder ga je navdušeno pozdravila ogromna množica. V samostanu je pozdravil cesarja opat na čelu duhovščine. V Steyr je dospel ob enej uri popoludne in tudi tukaj ga je enako navdušeno pozdravila množica. Pred gradom se je poklonil cesarju grof Lamberg in v veži grofica Lamberg, katero je cesar spremil v prvo nadstropje. Na županov nagovor je cesar odgovoril z gorkimi besedami, da želi razstavi, s katero je mesto veliko storilo, najboljši vspeh. Potem je cesar sprejel razne korporacije in osobe ter vpraševal o dotičnih razmerah; zvečer je bilo na obed več osob povabljenih i nazadnje je cesar ogledal električno razsvetljavo.

20. t. m. je cesar obiskal cerkve, javne zavode in posamezne otdelke razstave ter izrekel mnogim razstavljalcem svoje priznanje. Pred odhodom je daroval ubožnici 1000 gld., dobrodelnim zavodom 1500 gl., občini Hall 400 gld., občinam Kremsmünster, Neuhofen in Siernig vsakej 200 gld. za katere darove se je okrajni glavar v imenu prebivalcev zahvalil. Opoludne se je cesar odpeljal v Schönbrun. Z lastnoročnim pismom na deželnega namestnika se je cesar zahvalil pribivalstvu za toliko ganljivih dokazov zvestobe in udanosti.

Veliko posestvo na Koroškem je 19. t. m. v deželni zbor izvolilo same liberalce, prejšnje poslance. Druzega tudi nobeden ni pričakoval, a v šestih letih utegne tudi na Koroško drug veter zapihati.

O volitvah v štajerski deželni zbor imamo še dostaviti, da je bil tudi v Ljutomeru izvoljen dosedanji poslanec g. J. Kukovec, ki je dobil 111 izmej 114 glasov, v Slovenskej Bistrici bil izvoljen naš rodoljub dr. Šuc, dobil je 59 glasov, nemški kandidat Gasteiger pa le 33. Ta zmaga je toliko imenitniša, ker so tukaj Nemci strahovito pritiskali ter je tamošnji župan tak sovražnik Slovencem, in tak avstrijski patrijot, da je ukazal pred nekoliko časom sneti črnorumeno zastavo raz hiše, v katerej so Slovenci zborovali. 21. t. m. pe so bile volitve v mestih in trgih in bili so izvoljeni sami liberalci.

Zakonska osnova o preskrbovanju vojaških vdov in sirot je dovršena in se v prihodnjem zasedanji predloži avstrijskemu in ogerskemu državnemu zboru.

Delegacije se skličejo zadnje dni meseca oktobra, ko izvrši dela ogrski državni zbor

V Opavi so imeli zadnji teden shod nemški učitelji iz Avstrije in Prusije, a namesti, da bi se bili pogovarjali o šolskih zadevah, delali so politiko in demonstracije za Bismarka in Nemčijo.

V Krakovo je zadnje dni popotovalo nad 1800 Čehov, da obiščejo in pozdravijo svoje brate Poljake ter utrde vez mej obema bratovskima narodoma. Poljaki so jih sprejeli navdušeno in vršile so se lepe patrijotične veselice.

V Sibinju obhajajo ta teden Sasi sedemstoletnico svojega prebivanja v tej deželi. Poslali so pismo udanosti cesarju.

Shod našega cesarja z ruskim carjem, kakor se trdi, bode sredi meseca septembra. Kdaj in kde, to se objavi še le malo časa pred shodom.

Vnanje dežele.

Ruski car je 18. t. m. na obed povabil avstrijsko poslanstveno osobje ter pri obedu napil na zdravje našemu cesarju, ki praznuje rojstveni dan.

Ruska cesarska mornarica ima pri Kronstadtu velike vaje, katerih se car vdeležuje.

Ruska vlada je sklenola, da se ima omejiti število judovskih uradnikov, ker so zapleteni pri vsakej nihilističnej zaroti.

Italijanski kralj pride meseca septembra v Pordenone.

Francoska vlada je kitajskej naznanila, da nepogojno zahteva 80 milijonov frankov odškodnine, in da je admiral Courbet dobil ukaz, naj se polasti arsenala v Foutscheu in drugih krajev, ako v dveh dneh ne bode ugodnega odgovora.

Španski upornik Zorila, ki je provzročil vojaški upor, bil je in contumaciam k smrti obsojen.

Na Irskem so se zopet začela ponavljati agrarna hudodelstva; tako imenovani mesečni bratje napadajo zemljiške najemnike ter jim drobé pohištvo, jemljo orožje, pa tudi moré jih.

V Egipt, kakor trdijo francoski časniki, pošlje angleška vlada Northbroocka v ta namen, da pregovori egiptovskega kralja, naj odstopi ter da se proglasi njegov sin Abbas za kralja, vladal pa bi Nubar paša.

Nova mejnarodna konferencija se napoveduje. Ta konferencija, v katero so vlade neki uže dovolile, pečati se ima z prašanjem naselitve na reki Kongo. Trdi se, da Nemčija odpošlje dotična vabila velevlastim. Naselbina na omenjeni reki ima velik pomen. Najprej so se tam naselili Portugalci in nekoliko dežele se polastili, pozneje pa so naselbino opustili, ker jim iz začetka niso pečene piške v usta letele. Še pred desetimi leti se je mislilo, da je ondotna dežela velika puščava, kder pekoče solnce i nezdravo podnebje vse pomori; a zdaj je znano, da je neizmerna visoka planjava, jako rodovitna, zdrava in gosto obljudena, ki ima neizmerno važno prihodnjest. Ker se tja selijo razni narodi: Portugalci, Angleži, Francozi in drugi, zato je treba, da se vredi mejnarodno razmerje gledé te preimenitne dežele.

Francosko-kitajski razpor je prekipel do vrha. Angleški časnik »Times. je dobil poslanico iz Pekinga od 21. t. m., da kitajska vlada neče sprejeti francoskih pogojev ter je izjavila, da je Kitajska na vojno pripravljena. Na francoskem konsulatu v Pekingu se je 21. t. m. opoludne francoski grb snel in se varstvo francoskih podanikov izročilo ruskemu poslancu. »Angence Havas« pa poroča to le: 21. t. m. opoludne je kitajski poslanec dobil ukaz, naj zapusti Pariz in se vrne v Berolin, poslovil se je od Ferry-a, kateri mu je izročil potni list.

DOPISI.

Iz Tolmina, 19. avgusta 1884. — Praznovanje rojstvenega dne Njih veličanstva, presvit. cesarja Franca Jožefa I. vršilo se je v trgu Tolminu po tem le programu. Dne 17. avg. ljudska veselica na Devetak-ovem dvorišču, godba s plesom, začetek ob 4 uri popoldne, ob 8 uri zvečer bobnanje z godbo, bakljado in razsvetljavo trga in potem zopet ples. Dne 18. avgusta ob 6 uri zjutraj budnica in razobešanje zastav po trgu, ob 10 uri zjutraj slovesna sv. maša in ob 5. popoldne pa skupni banket. Vse je bilo navdušeno in vse se veselilo, le žal je, da je morala bakljada, razsvetljava trga, pa spuščanje raket in bengaličnih ognjev dne 17. t. m. zarad nastalega vetra izostati.

Podgrad, 19. avgusta. — Prijeten je bil včerajšnji dan; ne samo zarad lepega vremena, temuč tudi zarad navdušenega pojava lojalnosti. Kdo bode ugovarjal, ako trdimo, da je kaj tacega baš v Istri *potreba*? In tako sijajno! Da, vsako leto sijajnejše! Smelo trdimo, da so redki kraji v Istri, kder bi se slavnejše, nego v Podgradu praznoval rojstveni dan cesarjev, vsaj razmerno ne. Pa saj tudi samo pri nas i z nami živi gospod *vitez Vicco*. — Ne glede na velike gmotne žrtve je v naših nezdravih socijalnih razmerah samo njemu mogoče, k narodnemu prazniku zbrati vse, kar druži in razdira, kar si nasprotuje i se podpira.

V nedeljo o mraku in včeraj o zori naznanjevalo je po 21 krepkih strelov slavnostni dan, kakor tudi budnica veteranov, ki so šli potem z godbo na čelu v Hrušico k svečanej maši, katere so se udeležili tudi povabljeni dostojanstveniki. — Z ubranimi koračnicami po Podgradu je končala godba opoludne slavnost, katere nadaljevanje so naznanjali zopet streli o mraku. Lepo je bilo videti veterane, noseče lampijone in mnogobrojno ljudstvo, koje je godba spremila po selu na holm z bengaličnim ognjem razsvitljen, kder se je vršil prizor za prizorom čarobnejši. Divni uspehi pirotehnike! Najbolj je iznenadilo vrteče se i piskajoče ognjeno kolo.

Potem je bila večerja na vrtu gospoda viteza Vicco, pri katerej smo nabrojili nad 70 oseb vseh stanov in obojega spola. Prvo napitnico je govoril c. k. okr. sodnik g. Visintini v nemškem jeziku. Ljudstvo je sicer ni razumelo, a vedelo je, da velja cesarju in pozdravilo jo z gromovitim »živio« ter poslušalo stoje cesarsko himno, katero je mej pokanjem možnarjev godba svirala. Važnejše napitnice so govorili še gg.: Bouček (gospodu »kućegazdi«), Kornmüller i vitez Bosizio. Zadnji se je oproščal v slovenskem predgovoru, da napitnice ne izreče slovenski, kakor bi treba, ker mu ta jezik ne teče gladko. To je pošteno. — Za splošno veselost sta skrbela tudi izvrstno župan i predsednik »Concordije«, ker sta mislila, da je občinstvo premalo pozorno na nju *veličini*. Nu, motila sta se. Kajti občinstvo je pokazalo z rokoploskom, da jima je hvaležno tudi za slastni užitek izvanredne oratorične umetnosti. —

Plesalo se je do belega dne. —

Iz Gorice 19. augusta. — Rojstveni dan našega presvetlega cesarja se je zadnjo nedeljo in pondeljek v Gorici dostojno praznoval. V nedeljo popoldne je bil pri sv. Roku velik ples, ki se je začel s cesarsko himno. Zvečer je bila lepa rasvetijava, mej katero se je zopet ponovila cesarska pesem. Ob 8½ uri isti večer se je zbrala vojaška godba pred poslopjem okraj. glavarstva, in je svirala cesarsko himno, potem pa prehodila vse glavne mestne ulice. V pondeljek zjutraj je vojaška godba zopet svirala po mestu. Ob 8 uri zjutraj je imel tukajšni pešpolk in domači brambovci skupno sv. mašo na malih Rojicah. Ob 10 uri je bila v stolnej cerkvi sv. maša, katero je daroval vrhovni škof dr. Alojzij Zorn z veliko asistencijo. Vdeležili so se vse tukajšne oblastnije in veliko druge gosposke in vernega ljudstva.

Zvečer je bila na dvorišču vojašnice veselica, katero je napravil tukajšnji pešpolk, k tej veselici je bilo tudi mnogo civilne gosposke povabljene. Isti večer je tudi mestna godba svirala po mestu, in s tem se je končal rojstveni dan našega presvet. vladarja. Veteransko društvo bode praznovalo rojstveni dan presvet. cesarja v nedeljo 24. t. m. v Mirni. Predpoldne bode sv. maša pri Materi božjej na gradu nad Mirnim. Opoldne bode obed, in popoldne pa veselica na prostem. Naše »bralno-podporno društvo« ni v ta namen nič napravilo, ker ono misli imendan našega presvit. vladarja 5. oktobra, ko blagosloví svojo zastavo, veličastno praznovati. Upamo toraj, da nam ne bode slavna vlada pri tej priliki nič zavirala, ampak nas še proti sovražniku podpirala. Bog daj in sreča junaška! Rodoljub.

---

stantia, antiquitas, extensio, maternitas ostenditur, liberi aliqui in ea exarati critico recensentur et simul aliquae antiquissimae gentilium orationes liturgicae paucis attinguntur et explicantur.» (Sidharubam ali sanskritska slovnica, z historično kritično razpravo o jeziku, navadno sanskritskem imenovanem, v katerej se razlaga (tolmači) bivanje, izvor, izvrstnost, starost, razširjava, materstvo, razpravljajo se kritično nekatera v njem pisana dela in pisatelj na kratko razlaga nekatere stare obredne govore.)

Sorodstvo staroindiščine z evropskimi jeziki razpravlja v posebnej 1802. l. izdanej slovnici: Disertatio de latini sermonis origine et eum orientalibus linguis connexione. (Razprava o izvoru latinskega in o njega sorodstvu z orijentalskimi jeziki).

Avstrijci imamo povod biti ponosni, pa mi Slovani na prvega evropskega spisatelja sanskritske slovnice.

Fr. Bopp, roj. v Mogunciji 18. sept. 1791. l., gre 1812. l. v Pariz, da se tam bavi z orijentalskim učenjem, posebno sè sanskritskim, katero je predaval Chezy v Collége de France. Kakor je čitati v predgovoru prvega izdanja «Nole» v Londonu 1819. l. bil je Bopp samouk v sanskritščini, na vsak način mu je bilo učenje priličneje v Parizi, kder so zbrani rokopisni zakladi, kot samouk bi bil sicer tudi v Mogunciji lehko studiral.

Razven Boppa sta v Nemcih veliko stvarila v razvoj sanskritskega jezikoslovja August in Viljem Schlegel; Viljem roj. 5. sept. 1767., umrl 12. marcija 1845., prof. sanskritščine v Bonnu in Karol Viljem Mirosl. 1772—1829. Ta je bil tudi v Parizu ter se priuči, poleg raziskav pesniških izdelkov srednjega veka perzijski. Hamilten pak ga je učil tri ure na dan sanskritski.

Kot rezultat rečenega učenja objavi 1808. l. spis: Uiber die Sprache und Weisheit der Inder. Heidelberg 8. XVI. 325, duhovita knjiga, ki je zelo spodbujevala.

Nekaj let pozneje se prične sanskritski učiti njegov brat Viljem, kateremu je Bopp pomagal. Leta 1815. naznanujoč Chezy-jevo sanskritsko delo, opozoruje na delo Angležev v tej stroki, prisojujoč Nemcem nek poseben poklic do dna priti indijskemu starinoslovstvu. Poklicali so ga na bonsko vseučilišče, ustanovljeno 1818. l., v njegovem spisi: Uiber den Gegenwärtigen Zustand der indischen Philologie» izražena želja: Srečen bi bil, ako bi mogel kaj pripomoči da se v Nemcih učenje sanskritščine udomači», se mu je v polnej meri spolnila. Uplival je na prusko vlado, da je ustanovila po vseučiliščih stolice sanskritskemu učenju. Pouk staroindijskemu jezikoslovju so utemelili njega mnogi spisi, tu pak ni mesto, da bi vse našteval.

Na začetej poti so pogumno dalje delovali. Izdajali so časnike v nemškem, francoskem, angleškem jeziku itd. v raziskavo in obdelovanje zbranega gradiva. Ustanavljali so stolice. V najtesnejej zvezi z indijskim se je razvijalo učenje primerjajočega jezikoslovja, katero je navadno na vseučilišči predaval prof. sanskritščine.

V zadnjih letih se je toli gradiva nabralo, da ni možno staroindijsko in primarjajoče jazikoslovje h krati in zadostno obdelovati. Zato pak je na vseh večjih vseučiliščih v Nemcih (tudi na dunaj. universiteti) za vsako stroko poseben profesor.

V najnovejšem časi se je odcepilo občno jezikoznanstvo kot posebna stroka, za njo so tu in tam posebne stolice.

Od 1877—8 se uči tudi na vseučilišči v Lisboni in v Bukareštu sanskritščina, lehko se reče, da je Evropa pridobljena od vzboda do daljnega zahoda za to stroko.

Naravna prikazen je, da se oni možje raznih narodov, ukvarjajoč se z stim predmetom radi sem ter tijá združujejo. Zbori jezikoslovcev se imenujejo vedno ponižno: »filologiški zbor«, tà ponižnost bi se spodobila tudi marsikateremu zboru, ki se na vsa usta «kongres» imenuje.

Tudi orijentalisti so se zbirali. Kakor kaže zgodovinski razvoj orijentalskih studij, imajo Anglija, Francija in Rusija mnogo zaslug v razvoj rečenih strok, zato pak so bili tudi prvi kongresi orijentalistov v glavnih mestih dotičnih držav.

Rusija posebe ima mnogo zaslug glede raziskav srednje azijskih jezikov. Dolžni smo zasluženo priznanje tej »barbaričnej« državi tudi glede pospeševanja druzih jezikovnih studij, katero je v obče premalo znano.

Akopram do nebes kipeči Himalaja in razsežne stepe loč jo Rusijo od Indije, nema tedaj nikake neposredne zveze z Indijo, vendar je Petrogradski sedem zvezkov obsežni sanskritski slovar temelj vsemu sanskritskemu raziskovanju, izdan na ukaz carske petrogradske akademije. Isto tako je izšla njega manjša izdaja do 5. dela. Na ukaz carske akademije je izdal Böhtlingk najboljšo in najcenejšo sanskritsko krestomatijo indijskih pregovorov, a praktični John Bull se je bal preslabih obresti.

(Dalje prih.)

Iz Kanalskega, 20. avgusta. — Dopis v št. 60. Edinosti iz Kanala ni resničen, ampak obrekovalen, naš cerkvenik je pošten mož; to je nam vsem, pa tudi dopisniku gotovo predobro znano, torej dopisnik le iz sovraštva in nevoščljivosti napada moža, kateremu gre povsodi vsa čast, in nikdo, ako ima le količkaj poštenja v sebi, ne more mu nobene krivice očitati.

On visoko časti svoje predstojnike in vso čestito duhovšino, pa tudi vse ljudi spoštuje, in sicer tako, da je vsem preljubljen, in nikdo se ne more proti njegovemu ravnanju pritoževati; kar pa se tiče njegove cerkvene službe, ne bode preveč rečeno, ako trdim, da mora biti Kanalska fara ponosna imeti tacega cerkvenika, kakoršnega po vsej pravici v izgled stavimo; da je temu res tako, ako bode treba, potrdi slav. cerkveno predstojništvo in vse občinstvo.

Z Notranjskega, 18. avg. — *Volilna shoda v Postojini 15. in 17. t. m.* Prvi volilni shod je bil v pravem pomenu suh; gg. dr. Zarnik in Vošnjak, potem Hribar in vrednika Železnik-Trstenjak, ko so videli le 4 volilce iz Postojnskega a nobenega iz Logaškega okraja, niso bili veseli. Dr. Vošnjak je štirim navzočim vol. možem nazdravil pa narodno mlačnost Notranjcem očital; *Hinko Kavčič* je na napitnico odzdravil, rekši, mej drugim, da je ovo narodno mlačnost kolikor toliko »Ljubljanski list« prouzročil. *Zelen* iz Senožeč pa je mej drugim poudarjal, da notranjsko ljudstvo, bodisi staro ali mlado, vse je odločno narodno, in da je uzrok nevdeležitve tega shoda v slabem vremenu ne pa v uplivanju »Ljubljanskega lista«, največ pa v tem, ker se je ljudstvo nepotrebnih in drazih poti naveličalo, ter je napil na zdravje vseh onih ljudskih voditeljev, koji narod brez sebičnih namer vodijo. Potem se je razšla skupščina, mej kojo je bilo i okoli 20 Postojnčanov.

Drugi volilni shod 17. t. m., sklican od Obreze iz Cerknice v nazočnosti do 60 vol. mož na Vičič-evem dvorišču je odprl s kratkim pozdravom v imenu doma ostalega *bolnega* Obreze c. k. notar Gruntar z nasvetom, naj zbor župnika dr. Strbenc-a s predsedništvom počesti, koji predlog se je soglasno sprejel.

Predsednik prične zborovanje z naznanilom, da je Obreza bolan doma ostal ter prečita neki program, od Obreze podpisan, rekši, da Obreza prevzame mandat dež. posl. za Notranjsko, ako bode soglasno izvoljen. Valenčič, po domače Stružnikar iz Reške doline, oglasi se prvi ter čudom čudi, kakova doslednost bi od Obreze ta bila, da bi letos mandat prevzel, ker se mu je lansko leto ponujal, a ga je z ozirom na preobloženost, posebno pa na njegovo bolehnost odbil; on priporoča za kandidata Dr. Zarnika. — Ko je hotel predsednik tej izjavi ugovarjati, začeli so nepoklicani mladeniči vmes se vtikati, zarad česar jih je načelnik zavnol, a ker to nič ni izdalo, pričela sta Gruntar in Potepan kontrolo, kdo ima pravico govoriti, in kdo ne.

Na to je načelnik nepovabljene opomnil, naj odstopijo nepoklicani, ali ti niso slušali, ampak začeli so kričati. Predsednik pozove na pomoč navzočega c. k. okraj. glavarja, koji svoj službeni poklic mirno reši rekoč, ko bi se še kaj nerednega pripetilo, moral bi on, ker je zborovanje pod milim nebom brez zakonitega dovoljenja, zbor zaključiti. Mladina pa ostane trmasta in moralo se je zborovanje z dvorišča v hišo preložiti. Tukaj se je marsikaj zgodilo, kar ne bi se imelo. Najprvo je prečital predsednik od dr. Vošnjaka Obrezi poslano pismo, s kojim se prvi bridko pritožuje, da je moral 15. t. m. v Postojno zastonj iti, in tirja, da bi se volilci izrekli: je-li so še z njim in njegovim postopanjem v dež. zboru v soglasji, ako ne, da se poslanstvu odpové. Ko je predsednik predlog stavil, naj zbor dr. Vošnjak-u zaupanje izreče, nikdo iz mej pričajočih se ni temu ustavljal. Prešlo se je potem zopet na dnevni red. C. k. notar Gruntar dobi besedo in našteva Obrezine zasluga za slov. narod. Potem dobi besedo g. Zelen in poudarja, da dokler ne bodo volilci izmej sebe za poslance volili tacih mož, kojim je kmetijski revni stan poznat in ki imajo srce in veselje ga zagovarjati, bodo vedno večje bede nastopale, ter sklene s tem, da on ni za dr. Zarnika niti za Obrezo! Ko je slednjič še Hinko Kavčič neke nedoslednosti sedanjej vladi očital, prišla je najprej dr. Zarnik-ova, potem pa Obrezina kandidatura na glasovanje, za prvo je bilo 8 glasov za drugo pa večina. Potem se je zaključilo zborovanje s trikratnimi »*Živijo*« klici na *cesarja*, kar se je na dostojno mesto nemudoma brzojavilo.

Kakor vse okolinosti kažejo, nema dr. Zarnik nobenega upanja, pa tudi Obreza ne dobi vseh glasov.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je iz svoje privatne blagajnice podaril v prid od škode poškodovanim občinam: Kostanjevici 700 gld., Vojščici 400 gld., Brestovici in Selu obema po 300 gld., Tomaževici 200. gld., Malemu dolu 100 gld. in morskemu hospicu na otoku Grado 300 gld.

Imenovanje. Davkarski adjunkt v Sežani France Toroš imenovan je za kontrolorja pri ekonomatu c. k. finančne direkcije v Trstu.

Slavnost obletnice del. podp. društva bode torej jutri. Zjutraj ob 9¾ uri pojde društvo in corpore se zastavo in godbo v cerkev Sv. Antona novega, kder bode slovesna sv. maša, pri katerej bo pel društveni pevski zbor. — Popoludne ob 6 uri pa se začne veselica na vrtu in v dvorani »Zelenega hriba« (Monte verde). Za veselico se delajo veče priprave, vrt bode ves okrašen in razsvitljen, ves v zastavah in krasnih transparentih. Nadejati se je, da bode veselica tudi dobro obiskana ne le od meščanov, temuč tudi od okoličanov, saj ne gre le za lepo veselje, temuč ludi za dobrodelni namen in za čast naroda.

Tržaške novosti:

Milostljivi škof Tržaški je 20. t. m. blagoslovil kapelico sirotišnice Sv. Jožefa, ki je zdaj na istrskej cesti v jako krasnej Rieterjevej kampanji. Cerkvena slavnost je bila jako lepa in obiskana od odličnih osob. G. Rieter je nekda zavodu dobrotnik. Mož more in prav stori, ako tak zavod podpira, prekrasno ime bi zapustil za vse čase, ko bi omenjeno kampanjo kar podaril zavodu in še kapitala zraven, — kajti bogatini imajo najlepšo prerogativo v tem, da morejo dosti dobrega storiti, ako niso njihova srca popolnoma otrpnela.

Mestno starešinstvo — se jako boji kolere, kajti najelo je uže bolnico in vse potrebno osobje za slučaj, ko bi se tukaj vgnjezdila kolera; upamo pa, da tega vsega ne bode potreba.

Srbski konzulat je v Trstu na novo ustanovljen; konzul je postal tržaški trgovec Kabigilo, srbski bogat žid. — Prošli teden o odprtvi konzulatskega urada je več dni vihrala lepa, velikanska slovanska trobojnica na omenjenem konzulatu, ki je v najlepšem delu mesta, ne daleč od cerkve Sv. Antona v velikej Teodoričevej hiši. Včeraj na rojstveni dan skrbskega kralja pa je zopet vihrala omenjena zastava, ki naše lahončiče, ki se v kavarni nasproti konzulatu radi zbirajo, strašno bode v oči; pa se uže nauče naše trikolore, ako Bog dade in sreča junaška.

Iredentarstvo — še ne miruje, kakor bi radi nekateri krogi svetu natvezali. — Pripoveduje se po Trstu ta le fletna dogodba. — Na praznik Velikega Šmarna so napravili vesljarji raznih ital. društev izlet v Milje; mej temi je bila tudi ena ladija takozvanih kanotirjev delalskega društva «Fratellanza Artigiana« in par ladij strogo rudečkarskega društva »Società operaja«, katerej je predsednik glasoviti Rasković. Na morju so se srečale ladije Società operaja z ladijo društva »Fratellanza« in so se, kakor običajno uže od daleč pozdravljale; ali v ladiji »Fratellanza« so bili nekateri vesljarji, ki so mesto navadnega pozdrava, začeli vpiti: »Eviva l'Italia« in še več takih iredentarskih fraz. — Vesljarji od »Operaje« so jim naravno v takem zmislu odgovarjali. — To vse je zvedela policija, in nekda so bili uže zaslišani vsi oni vesljarji ter jih skoraj gotovo čaka zaslužena kazen. Toda zarad tega je nastal v društvu »Fratellanza Artigiana« hud prepir, ker v tem društvu je vendar še velika večina dobro avstrijska, posebno pa je v njem mnogo, nad polovico Slovanov. Doklej seže ta prepir, ali morda celó postane uzrok propadanja društva, to se denes ne more reči. — Ali Slovani, kateri tam tlako delajo Iredentarjem, vendar bi enkrat morali spoznati, da niso na pravem mestu in da je najboljše ako se družijo svoji se svojimi.

Parobrodsko društvo Lloyd je pretrgalo zvezo mej Trstom in Benetkami, in to zarad 10 dnevne karantene v Trstu, katera dela nemogoč vsak promet.

Preseljevanje. Vsako leto ob tem času, to je 22, 23, 24. avgusta se vrši v Trstu presselevanje iz stanovanj; zarad tega se zapazuje osobito 24. avgusta nenavaden promet, to je nenavadno vozarjenje poništva po Trstu, vse ulice so polne te šare, — prizor to, ki je jako originalen. — Ker pa letos pade 24. avgust na nedeljo, zato je magistrat preložil zadnji dan za izseljevanje na pondelek, 25. t. m.

Obolel je na cesti, 46 letni Ivan C., kovač v Trstu; našli so ga v četrtek na pol mrtvega v ulici S. Lazzaro in ga odnesli v bolnico.

V lekarni Rocca so se nekda godile take stvari, da je magistrat to lekarno zatožil sodišči, katero zdaj stvar preiskuje; ob enem pa je magistrat tudi zaukazal take naredbe, da se ne bodo odslej več mogle tako lehko goditi enake prevare ljudstva po lekarničarjih.

Mrtvega egiptovskega ministra, Mohamed Sultan pašo, so predvčerajšnjem pripeljali iz Gradca sem in tukaj vkrcali na Lloydov parnik, kateri je odšel denes v Aleksandrijo. — Omenjeni minister je umrl v Gradcu na potu iz Trsta na Dunaj.

Iz tretjega nadstropja je padlo te dni 6 letno deklice na ulico Madonina. Ubilo se sicer ni, a težko da se ozdravi.

V morje padel je pijani natakar Jožef B. na molu Giuseppina; nekateri ital. mornarji so ga izvlekli iz morja na pol mrtvega in policija ga je začasno vzela pod streho.

Policijsko. 20 letnega gluhonemega je policija zaprla, ker je metal kamenje v okna neke hiše v Via S. Filipo, blizo tam kder je krčma »Ai due fantolini«. — Nepoznani tatovi so predsinočnem vkradli sodček vina na ladiji nekega Koperčana. — Policija je zasačila nekega Apolonija M., denarničarja nekega del. društva v Benetkah, ker je omenjenemu društvu vnesel 3064 l. in sem pribežal. — Predvčerajšnjem so neznani tatovi vkradli iz stanovanja, via Geppa št. 6 znesek gl. 16. — Zaprla je policija par fakinov, ker so kradli kavo. — V Trstu namreč ni mogoče peljati voz kave brez spremstva policije; drugače se približa vozu kak poštenovič in kakor se takne vreče uže ima v košulji pest kave. — Ti znajo več ko hruške peči, kaj ne da? Ker se pa te dni prekladajo z stanovanj, ima policija strašno posla s tatovi in jezičnimi babami.

Izpred porotnega sodišča. Dné 19. t. m. je stal pred to sodnijo 48 letni Aleksander Stixa iz Ljubljane, bivši tajnik Podgrajske občine. — Zatožen je bil zločinstva izneverjenja. V letih 1879. in 1880. pod županstvom Ivana Valenčiča je posodil dež. odbor istrski omenjenej občini 2537 gld. proti temu, da to svoto razposodi v zneskih po 5 in 10 gld. ubožnejim občinarjem, kateri zopet so vračali te svote v mesečnih obrokih po 1 in 2 gl. — Te obroke je iztirjaval zatoženec, kateri je zopet moral odrajtavati jih omenjenemu županu, ali on ni odrajtal vsega, ampak pridržal si je f. 122. ter jih porabil v svoje namene in sicer v letih 1881. in 1882. Stixa se je sam predal sodišču in je celo izročil zadnjej dva izkaza, iz katerih je razvidno, od katerega potirjani denar je porabil zase. Mladi advokaturski koncepijent dr. Cusin je zatoženca prav dobro zagovarjal in znal tako uplivati na porotnike, da so ga zadnji k ljubu samoizpovedi o zločinstvu nekrivega spoznali. A drž. pravdnik, g. Urbančič je naznanil pritožbo nulitete in zatoženec je ostal še dalje v zaporu. — 20. t. m. je imela biti obravnava proti uredniku «Naše Sloge», g. M. Mandiču; a ker ste se stranki poravnali, odpadla je vsaka obravnava. — 21. t. m. je pa porotno sodišče obsodilo Alojzija Smerdu 23letnega rokodelca, rojenega v Gorici na 4 leta težke, poostrene ječe zarad posilstva na 11 letnej deklici. — Čudno! v Trstu in Gorici je bilo te dni kakih 5 obravnav zarad enakih nenaravnih činov. — To kaže, da morala močno propada, a najnemoralnejši so navadno taki propalice, ki so se izneverili ne le svojem Bogu, temuč tudi svojemu narodu. — 25. t. m. je bil obsojen na 2½ letno težko ječo Jakop Tomasini, pek iz Trsta, ker je druzega peka z nožem dvakrat ranil in to le zarad tega, ker je omenjeni drugi pek, Miha Mohorčič po imenu, stopil na njegovo mesto v službi pri pekovskemu mojstru Ivanu Nagy-ju. — Dokazano je bilo celó, da bi ga bil grdobnež ubil, ako bi se ne bil Mohorčič tako dobro branil; ali porotniki so pri vsem tem spoznali le na telesno poškodovanje in ne na uboj.

Rojanski pevski zbor napravi jutri, v nedeljo popoludne izlet na Greto, v prijazno gostilno gosp. Jakopa Furluge.

Deželna učiteljska konferenca in ž njo združena razstava učnih pripomočkov v Gorici se začne po želji in na prošnjo goriške c. k. kmetijske družbe 25. septembra t. l. ob 9. uri zjutraj in trpi do 28. septembra zato, da se bodo mogli gospodje učitelji udeležiti tudi kmetijskih rastav in da bodo mogli izobraženi kmetoval ci ogledati si šolske reči.

Novomašniki na Goriškem. V nedeljo 24. t. m. bodo obhajali svojo prvo nekrvavo daritev čč. gg. novomašniki: A. Berlot z Vrha pri Kanalu v Rihenbergu, J. Peteani, Goričan pri sv. Roku ¡Podturnom in Ad. Zanetti v Marianu v Lahih. V nedeljo po tem t. j. 31. t. m. pa bo v Slovrencu praznoval svojo novo mašo č. g. Miklavž Kocijancič.

Iz Gorjanskega nam pišejo: Vsa Avstrija in nje narodi slavijo danes — 18. avgusta — rojstveni dan svojega prebiagega vladarja, presvitlega cesarja Fran Josipa. — V srcu mnogo milijonov hvaležnih državljanov igra veselje, in kipi vroča želja, naj mili Bog najboljšega Očeta na veličastnem prestolu varuje, krepi, in še mnogo let obrani. — Tudi tukaj na Gorjanskem smo molili za našega premilega cesarja; ob 8 smo imeli slovesno peto sveto mašo, po maši pa zahvalno pesem. Ljudstva se je vdeležilo mnogo.

Vabilo k prvemu občnemu zboru, katerega priredi »Tominsko učiteljsko društvo« v Kobaridu v pondeljek dne 25. avgusta 1884. se sledečim dnevnim redom: I. Ob 9. uri slovesna sv. maša. II. Po maši zborovanje (v smislu pravil) v šolskej sobi: a) Nagovor prvosednika osnovalnega odbora, b) Tajnikovo poročilo o dosedanjem delovanji in pregledanje pravil, c) Volitev 7 odbornikov, d) Ustanovitev odbora, e) Določitev kraja in časa prihodnjega občnega zbora, f) Posamezni nasveti, III. Po zborovanji skupni obed, IV. zvečer točno ob 7½ uri javna veselica pri Zganu se sledečim sporedom: 1. Petje: »Zvezna« — Možki zbor. A. Nedved. 2. Govor, 3. Petje: »Kaj boš roko dejal!« — Mešani zbor. H. Volarič, 4. Šaljivi dvogovor Klobuček in cilinder, 5. Petje: Domovini; — dvospev in moški zbor Dr. B. Ipavec, 6. Igra: Blaznica v prvem nadstropji, 7. Petje: »Ustaj«, — mešani zbor. F. S. Vilhar. Po veselici prosta zabava s petjem. Vstopnina k veselici 20 novcev. — K obilnej udeležbi veselice vabi Osn. odbor.

Vipavska čitalnica naznanja, da bode dne 8. septembra t. l., to je na Malega Šmarna dan slavnost dvajsetletnice svojega obstanka praznovala. Te slavnosti se tudi Ljubljanski Sokol s zastavo udeleži, in druga društva so zagotovila nas počestiti, sploh pa pričakujemo mnogo ljudstva, to tem več, ker bo ie ta dan pri cikvi sv. Device Marije v Logu pri Vipavi največji letni shod. Komur je tedaj le mogoče, naj se ta dan v našo dolino potrudi, ker uže naprej lahko rečemo, da mu ne bode žal. Začetek bode okoli 4 ure popoldne, program v kratkem.

Na gimnaziji v Serajevu je razpisanih več profesorskih služeb in sicer služba ravnatelja z 1400 gld. plače, 400 gld. doklade in prostim stanovanjem v gimnazijskem poslopji. Služba za klasično filologijo in druga za hrvatski in nemški jezik, vsaka s 1000 gld. plače, 200 gld. doklade in 300 stanovnine. Razpisuje jih skupno finančno ministerstvo na Dunaji.

Čudno! V »Soči« uže nekaj časa čitamo v bombaž povite napade na neko osobo, katera je še pred mesci na Goriškem veljala za odličnega strokovnjaka v kmetijstvu, kar je več let zaporedoma tudi »Soča« priznavala. — Zakaj na enkrat tak prevrat v menenju? tako se poprašujejo zdaj narodnjaki na Goriškem. — »Denes meni, jutre tebi« — ta rek se gotovo mej nami Slovenci najbolj obistinuje.

Odlika pesniku S. Gregorčiču. Preteklo nedeljo priredilo je bralno društvo v Gradišči ob 5½ uri popoludne veselico s petjem godbo in tombolo, pri katerej priliki sta Mozirska dijaka Blaž in Konečnik pesniku S. Gregorčiču izročila krasen album, v katerem so bile slike vsih dijakov Mozirčanov. Veselica je dobila s tem posebno slovesen značaj. Veseli nas, da znajo dijaki tako spoštovati naše duševne prvake.

Odbor dijaške veselice v Sevnice poslal nam je račun o dohodkih in stroških. Vseh dohodkov je bilo: 145 gld. 87 kr. (od dijakov samih 59 gld. 17 kr.) Stroškov za godbo iz Zagreba in dekoracija pa 99 gld. 48 kr. Od čistega dohodka v znesku 46 gl. 39 kr. se je polovica 23 gl. 19½ kr. poslala »Narodnemu domu«, druga polovica pa »Miru«.

Izvrševalni odbor kluba narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora je izdal ta le oklic na volilce kmetskih občin Postojnsko-Senožeško-Loško-Bistriškega volilnega okraja. Za 25. dan avgusta je razpisana volitev jednega Vaših zastopnikov v kranjskem deželnem zboru. Po dosedanjem običaji je bil sklican volilni shod, ki je zboroval 17. dan tega mesca in z veliko večino glasov kandidatom za to volitev postavil gospoda Adolfa Obrezo, državnega poslanca, trgovca in posestnika v Cérknici. Obširno govoriti o lastnosti in zaslugah tega kandidata se podpisanemu odboru ne vidi potrebno, ker je g. Adolf Obreza gotovo jeden najbolj poznatih odličnih narodnjakov na Notrajnskem. Podpisani odbor zatoraj pričakuje, da bodo častiti notranjski volilci 25. t. m. v Postojni složni na volišči in svoje glasove zjedinili na g. Adolfa Obrezo. V Ljubljani 20. avgusta 1884. Peter Grasselli prvomestnik.

Razpis štipendij. Razpisana je štipendija «Franc Jož-fova» letnih 300 gld. v zlatu za take abiturjente, ki hočejo obiskavati montanistično šolo v Pribramu na Českem. Prošnje do 10. septembra na c. k. ravnateljstvo cesarskih zasebnih družbinskih posestev na Dunaju. Razpisane so tudi 3 druge štipendije «Franc Jozefa» zs abiturjente, ki hočejo obiskovati ali tehnično visoko šolo v Beču ali pa ono v Gradcu. Prošnje do 10. septembra na isto c. k. ravnateljstvo cesarskih zasebnih posestev v Beču. Poljedelski minister je razpisal eno štipendijo za 250 gld. za šolska leta 1885—86—87 za take dijake, ki so absolvirali spodnje 4 razrede kake srednje šole in hočejo obiskovati pripravv-

nico, imenovano Francisco-Josephinum v Mödlingu. Prosilci morajo imeti 16 let, potem dovoljenje starišev in priporočalo bi jih tudi spričevalo, da imajo uže kaj praktične vednosti o poljedelstvu. Prošnje do konca t. m. na ravnateljstvo omenjene pripravnice v Mödlingu. Razpisanih je tudi 7. štipendij po 200 gld. za leto 1884 do 1885. za take abiturijente, ki hočejo obiskavati visoko šolo za poljedeljstvo na Dunaju. Prošnje do konca t. m. na ministerstvo poljedeljstva po rektoratu omenjene visoke šole.

Italijanska kultura. V Šovinjaku blizo Buzeta v Istri se gode stvari, katere bi delale čast Hotentotom in Kanibalom. »Naša Sloga« dobila je poročilo od najzanesljivejše osobe iz Šovinjaka, katero se glasi: Čovjeku se ježi koža i dižu vlasi, kad čuje i vidi koliko mora od Italijanašov trpjeti naš pošten krčmar Ivan Žigante, komu se mora čovjek čuditi radi njegove bezprimjerne strpljivosti. Očito pred pukom na trgu u dane nedjeljne časte ga sa: »porco Croato«, u istoj crkvi vikali glasno: »vede, vede i pedocchi sulla testa di quel porco Croato« itd, On radi toga i tužio ih nu Bog zna kad će na tužbu doći odgovor. Čujte u kratko što se dogodito na dan sv. Roka. Moraš znati dragi čitatelju, da puk na gori rečeni dan dolazi mnogebrojno na sv. misu. Kako svako ljeto tako ga je mnogo došlo i ljetos. Poslje sv. mise evo ti naših šarenjakah; neki Bartolići i Soritići sa punimi žepi želuda i peščicah maslinskih, a u rukuh sa tikvami (cukami) stupili pred jednog našeg čovjeka mirna i poštena pa bacali predanj pregršti želuda, maslinskih peščicah i komadiće tikvinah govoreći: uz najgrdije psovske: ćo, ćo, porco di un Croato mangia ćo. mali! mali! mali! Naš čovjek se iprva držao mirno, nu kad mu jedan šarenjak na jednom na mljavici nabodenom tikvom došao pred sama usta, spopao kamen i zaprietio napadačem.

Ovo je bilo dosta. Kao gladni vuci ruleč i tuleč od biesa naskočili nogami na njega, pa mu glavu raztukli kamenjem. Govori se, da težko ostane na životu. Naši se ljudi bili na nesreću razišli, zato je jadni morao većini podleći.

Žandarmerija i sud došli su odmah na mjesto, pohvatali i zatvorili nekoje. Sada čekamo što će slediti. Ali ni to uzor italijanske kulture.

Kolera se je na južnem Francoskem nekoliko bolj razširila, a nikder hudo ne razsaja, širi se tudi po zgornjem Italijanskem, ali nikder ni kužna, ampak le sporadična. Vsled tega širjenja je zaukazalo trgovinsko naše ministerstvo 10 dnevno karanteno za ladije iz italijanskih luk, ako je na krovu vse zdravo, za sumljive ladije pa 20 dnevno karanteno.

Nemško-avstrijsko planinsko društvo je imelo 21. t. m. v Konstancu glavni zbor. V tem zboru je dovolilo za stavbe na Tirolskem, Solnograškem, Koroškem in Kranjskem 11.781 gld.

Ministerski načelnik Tisza Singalezov glavar. Nek ogerski časnik poroča to le: Politični svet si glavo ubija z tem, kak opravek je imel minister Tisza pri nemškem cesarju v Išlu, naši ljudje so pa tej skrivnosti do dna prišli. Ko se je namreč cesar Viljem iz Gostinja v Išl peljal, čital je dunajske in peštanske nemške časnike, da pozve, kaj je tu novega. Nastal je tudi na novico necega peštanskega časnika, ki je poročal, kako lepo sedi singaleški glavar na hrbtu velikanskega slona. Vladar je časnik odložil in rekel avstrijskemu pribočniku, ki ga je spremljal. »Za resnico, jaz sam bi rad videl glavarja te družbe Singalezov.« Pribočnik teh besed ni dobro umel, da pa stori svojo dolžnost izstopil je pri prvej postaji ter brzojavil v Budapest: «Cesar Viljem želi videti budimpeštanskega kabinetnega načelnika». Tri dni pozneje se oglasi Tisza in pribočnik poroči cesarju Viljemu: »Budimpeštanski načelnik! »Cesar ki je mislil na glavarja Singalezov, odgovori: «Le pripelite ga in ostanite tudi vi tukaj!« Cesar Viljem je čul, da Singalec tudi augleški govori in zato ga je nagovoril tako le: »My dear, de You speat english? Ministerski načelnik ves osupel zajecla: «Yes, Majesti»! Potem pa je cesar obrnol proti pobočniku ter mu v nemškem jeziku šaljivo opazil: »Der Kerl hat ja ganz europäische Manieren!« ... Zdaj, to se ve, da se je vozel razvezal in pri zajutrku je bilo vsled tega dosti smeha. Kdor to veruje, nič mu ne škodi, kdor pa ne veruje, pa tudi nič ne zgubi.

Nov Planet je zadnji vtorek našel pristav dunajske zvezdarnice, g. Ivan Palisa. To je uže 45. planet, kateri je on našel, prekosil je tedaj o tem obziru vse zvezdoglede, ker Peters, vodja zvezdarnice v Clintonu, ki je bil doslej prvi, našel jih je le 44.

Listnca uredništva

Gosp. dopisniku iz Kanala. — Dopisov brez podpisa ne sprejemamo.

Uljudno pozivlja vse svoje udeležnike k izvanrednemu občnemu zboru, dne 7. septembra v društvenih prostorih, Via Coroneo št. 23. Začetek ob 6 uri popoludne. Na zdravje! V Trstu dne 19. avgusta 1884. Odbor. — Dnevni red: 1. Volitev staroste, 2. Volitev dveh odbornikov, 3. Posamezni predlogi.

Naše uredništvo se je preselilo v pritlične prostore hiše Dornig, Via Torrente št. 12, vhod je iz Via Torrente in iz Via S. Francesco.

Tržno poročilo.

Kava. — Kupčija je jako mlahova, cene nespremenjene; tendenca za niže cene. — Prodalo se je 600 vreč Rio po gl. 48½ do gl. 64.—, 800 vreč Santos po gl. 53½ do gl. 60½, Java velja gl. 66 do gl. 68.—, Portoricco gl. 86 do gl. 102. — Ceylon plant. gl. 82 do gl. 121.

Olje — mlačna kupčija po nespremenjenih, še precej trdnih cenah. Jedilno olje gl. 43 do gl. 48.—, namizno gl. 70 do gl. 86.

Sadje — še vedno prav mlahova kupčija, cene šibke, nazadajoče. Pomeranče, limoni gl. 3½ do gl. 6½, roziči gl. 5 do gl. 7½, fige v vencih od gl. 9 do gl. 10., mandlji gl. 78 do gl. 82.—, opaša gl. 9 do gl. 13.—, cvebe gl. 8 do gl. 10, Eleme gl. 9 do gl. 22.—, Sultanina gl. 14 do gl. 34.

Riž — italijanski gl. 18½ do gl. 22½, indijški gl. 12½ do gl. 16.

Petrolje — mlahova kupčija, cena stalna na gl. 9½ do gl. 9.65.

Domači pridelki — fižol slabo obrajtan in stane od gl. 6½ do gl. 12.—, maslo gl. 86 do gl. 99.

Žito — skoro nič kupčije; pšenica ruska gl. 9¼ do gl. 10.—, koruza gl. 6½ do gl. 6¾.

Les — dobro obrajtan, cene trdne.

Seno — v dobrem menenju; dobro konjsko gl. 1.60 do gl. 1.80.

Borsno poročilo.

Mlahovost traja; kurzi so za malenkost šli nazaj zarad francosko-kineških homatij.

Dunajska Borsa

dne 22. avgusta

Enotni drž. dolg v bankovcih	80 gld	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81 »	55	»
Zlata renta	103 »	70	»
5% avst. renta	95 »	70	»
Delnice narodne banke . .	858 »	—	»
Kreditne delnice	308 »	60	»
London 10 lir sterlin . .	121 »	60	»
Napoleon	9 »	65½	
C. kr. cekini	5 »	75	»
100 državnih mark . . .	59 »	50	»

---

20 svetilnic za vrte se more dobiti po ugodnej ceni pri upravništvu **»Edinosti«.**

Javne dražbe.

Pazen v 25. dan avgusta, 25. sept. in 25. oktob. t. lr posestvo Matevža Hajnožič. — Smokovič iz Pedene cenjeno na 657 f. 75 kr. — *Podgrad* v 15. dan sept. t. l. Matevž Kodanovo posestvo cenjeno na 2270 f. — *Tolmin*, v 18. dan sept. v 20. dan oktobra in v 20. dan noveh t. l. Andrej Kofolovo posestvo cenjeno na 600 f.

Vozni red železnice za Trst.

Od 1. junija 1884 naprej.

Odvoz iz Trsta.

7·— zjutraj (*brzovlak*) (I., II., III. do Ljubljane od tam naprej I., II. razred) na Dunaj, zveza z Reko, Puljem, Bruckom, Zagrebom, Beljakom, Celovcem, Bolzanom.

7·20 zjutraj (*brzovlak*) (I., II., III.) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan, Rim.

9·10 zjutraj (*omnibus-vlak*) v Nabrežino, Videm, Benetke.

10·— zjutraj (*poštni vlak*) (I., II., III.) na Dunaj, zveza z Pešto, Bruckom, Zagrebom, Karlovcem, Siskom.

4·50 popoludne (*omnibus vlak*) (oI., II., III.) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan, Rim.

6·30 popoludne (*poštni vlak*) na Dunaj, zveza z Reko Pešto, Bruckom, Beljakom, Zagrebom, Karlovcem, Siskom, Celovcem, Bolzanom.

8·30 zvečer (*kurjski vlak*) (I., II., III.) na Dunaj, zveza s Pešto, Kanižo, Bruckom.

7·45 zvečer (*mešan vlak*) (I., II., III.) v Ljubljano, Polo, Bruck, Beljak, Alo.

9·— zvečer (*mešan vlak*) v Nabrežino, Videm, Benetke Milan.

Dolaz v Trst.

6·30 zjutraj (*mešan vlak*) (II., III.) iz Ljubljane, Beljaka Celovca, Pole

8·42 (*kurjski vlak*) (I., II., III.) iz Pešte, Dunaja.

10·50 (*poštni vlak*) (I., II., III.) iz Dunaja, Reke, Siska Zagreba, Pešte.

7·37 (*omnibus-vlak*) iz Rima, Milana čez Nabrežino.

6·30 zvečer (*poštni vlak*) (I., II., III.) iz Dunaja, Hrvatskega, Ogrskega.

8·10 zvečer (*omnibus vlak*) iz Kormina čez Nabrežino.

9·52 zvečer (*brzovlak*) iz Italije čez Nabrežino.

10·05 zvečer (*brzovlak*) (I., II., III.) iz Dunaja, Ljubljane zveza z Reko.

12·36 v noči (*omnibus-vlak*) iz Italije čez Nabrežino.

Odbor delalskega podpornega društva v Trstu naznanja svojim udom, da se društvo 24. t. m. preseli iz dosedanjega stanovanja v I. nadstropje hiše št. 11 ulice Acquedotto.

1884.

razstava v Kalkuti

(diploma s kolajno).

VLAHOV

lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zjedinjenih držav Ameriških.

Dosežni uspeh: **vsakoršna neraspoložnost, neprebavljivost, kolika, gijiste, krvavica,** (hemoroide), **povračijive mrzlice, vodenica pranica, ledenost, slabost, čiščenje krvi.** Čisti polagoma in okrepčuje zdravje. — Z vsako steklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.

Pozor proti ponarejenju!

Da bi dobivanje leka olajšal zalaga ž njim izdelovatelj vse kavane, mirodijnice, sladičarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu. 7—48

NB. Pozor proti ponarejenju.

NB. Pozor proti ponarejenju.

Razglas.

Podpisani gospodarski svet naznanja, da se bode po stari navadi držal semenj za živino in kramarijo pri sv. Egidiju «Tilhu» v Suti dne 1. septembra t. l.

Živina je na dve leti še prosta štantnine.

Gospodarski svet

v Suti, 16. avgusta 1884.

1—3 **Jožef Luin**, učelnik.

OZNANILO.

Ni davno, odker smo ustanovili **obrtnijsko društvo v Verdelji na Sv. Ivanu z neomenjeno zavezo** Baš zdaj smo ustanovili tudi svojo krčmo pod naslovom:

„Krčma obrtnijskega društva"

Zato pa priporočamo vsej tržaškej gospodi in našim okoličanom omenjeno krčmo, v katerej se toči vedno le dobro naravno vino vsakovrstne kakovosti po najnižih cenah in se dobé tudi okusna mrzla in gorka jedila; a postrežba je točna. 1—3

KRČMA

OBRTNIJSKEGA DRUŠTVA

v Verdelji

(pri Svetem Ivanu).

Via dello Scoglio. štev. 207.

POPOLNO OZDRAVLJENJE

IN HITRO

vseh **bolezni** na živcih, epileptičnih

IN SKRIVNIH

po mojej edini metodi.

Plačati ni treba poprej dokler ni dotični popolnoma ozdravil. 21—25

Dr. prof. A. MALASPINA

ud mnogih učenih društev

106, FAUBOURG S. ANTOINE 106,

PARIS.

Posvetuje in zdravi se pismenim potem.

Naznanilo.

V suhem vremenu **potrgana** (ne trešena) plemenita **jabelka, hruške, marelice, velike češne, breskve,** tudi odlične baže zelenega **fižola** v stročji, mladega **graha,** sladkega **korenja, tomat, pora, gob, šampinjonov** ali **mavrhrv, kupuje** vsaki čas in v vsakej množini po **primernih cenah** in prosi pismenih ponudeb

Osrednja postaja za prodajo sadja in sočivja v Gradcu.

(Centralstation für Obst- und Gemüseverwerthung in Graz). 4—5

Ustanovljeno 1747.

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar

FABRIKANT STROJEV IN GASILNEGA ORODJA

V LJUBLJANI.

UBRANI ZVONOVI Z UPRAVO.

Vsake sorte **gasilnice** izvrstne sestave za občine, za gosilna društva v mestih in na kmetih. **Hidroferi vozovi za vode, vrstne škropilnice** kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. 6—12

Crkvene svečnike in druge priprave iz brona.

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadi, za drozganje, za gnojnico, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago cevi iz litega in kovanega železa s priteklino, mehovi iz konopnine in gumija itd. po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke.

Svetinja za napredek — pohvalno pismo

Svetinja za zasluge — pohvalno pismo

20 svetinj

C. k. priviligirano društvo

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani

priporoča izverstno exportno marcno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva. 19-24

Budimska grenčica.

Priporoča se od najprvih zdravnikov strokovnjakov tujih in domačih, kot najuspešnejo vodo grenčico vplivajočo na čiščenje krvi in na ono želodca. — Zamore se je vsak čas dobiti svežo po vseh trgovinah z mineralnimi vodami. 15—20

Lastniki

Bratje Loser

v Trstu.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratniše *želodčne* bolesti. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznnim na *jetrih* in na *vranici*, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (24)

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve pa edino v lekarnici *Cristofoletti v Gorici, v Trstu* v lekarni E. *Zanetti* i *G. B. Rovis, G. B. Faraboschi* in *M. Ravasini.* Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih *posnetkov*, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Lastnik, društvo »EDINOST«. — Izdatelj in odgovorni urednik: AVGUST BREMIC

Nova tiskarna V. DOLENC v Trstu.